

Ankara Sanayi Odası

Genel Ekonomi Anketi Sonuç Raporu
2022-2

Aralık 2022

ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

KONU

GENEL EKONOMİ ANKETİ 2022-2 SONUÇLARI

Ankara Sanayi Odası (ASO) 2022 Yılı Çalışma Programının “7. Üyelerle İlişkilerin Etkinliğini Artırmak ve Üyeler Arasında İşbirliği ve Dayanışmayı Güçlendirmek” başlığı altında yer alan “C. Üyelerimize Yönelik Anket Çalışması Gerçekleştirilmesi” alt başlığı kapsamında üyelerimize yönelik olarak Genel Ekonomi Anketi, İthalat ve İhracat Anketi ile Ar-Ge ve İnovasyon İhtiyaç Anketinin uygulanması ve anket sonuçlarının analiz edilerek raporlanması öngörülmüştür.

Bu kapsamda, üyelerimizin ekonomik gözlem ve beklentilerini tespit etmek ve bu çerçevede Odamız hizmetlerini geliştirmek amacıyla yılda iki defa Genel Ekonomi Anketi uygulanmaktadır. 2022 yılının ilk yarısında uyguladığımız (2022-1) Genel Ekonomi Anketi, Ocak ve Şubat aylarında tamamlanmıştır. 2022 yılının ikinci yarısı (2022-2) için uyguladığımız anketimiz ise Ağustos - Eylül 2022 tarihlerinde uygulanmıştır. Anketi cevaplayan **121** adet firma bulunmaktadır. Ziyadesiyle önem arz ettiğimiz senelik anket toplama ve dağıtma yöntemlerimiz, geçtiğimiz yıllara oranla daha verimli hale gelerek, anket sayılarında artışla sonuçlanmıştır.¹

GENEL EKONOMİ ANKETİNİ NEDEN YAPIYORUZ?

ASO olarak yapmış olduğumuz Genel Ekonomi Anketimizde Odamıza kayıtlı firmaların geçmiş altı aylık dönem değerlendirmelerini ve gelecek altı aylık beklentilerini gözlemleyerek Odamızın sektörel farkları da ele alarak gelişmeleri en verimli şekilde takip edebilmesini amaçlamaktayız. Yapılan anketteki cevapların sonuçlarına dayanarak hangi firmanın ne konuda eksikliği olduğunu tespit edip, gerekli eğitimi vermek ve firmalarımızı fevkalade seviyeye taşımayı hedeflemekteyiz.

YÖNTEM

Ankete katılan firmaların büyük çoğunluğunu oluşturan Meclis ve Komite üyelerimize aylık Oda Meclis Toplantılarımızda anketler dağıtılarak uygulanması sağlanmış ve ayrıca üyelerimiz telefonla aranarak anket sorularının cevaplandırılması istenmiştir. Odamıza kayıtlı bulunan üyelerimizin telefonlarına SMS aracılığı ile anket bağlantısı gönderilmiştir. Ek olarak, ASO Ön Hizmet Katına gelen firma temsilcilerine de işbu anketler uygulanmıştır. Anket duyurumuz Odamızın internet sayfasında sürekli güncel bir şekilde yer almıştır. Ayrıca, anketimiz resmi yazı ile Ankara’da bulunan bütün Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Teknoparklara iletilerek bünyelerinde faaliyet gösteren firmalara uygulanması talep edilmiştir.

¹ 2021-2 Genel Ekonomi Anketi 112 adet firma ile tamamlanmıştır.

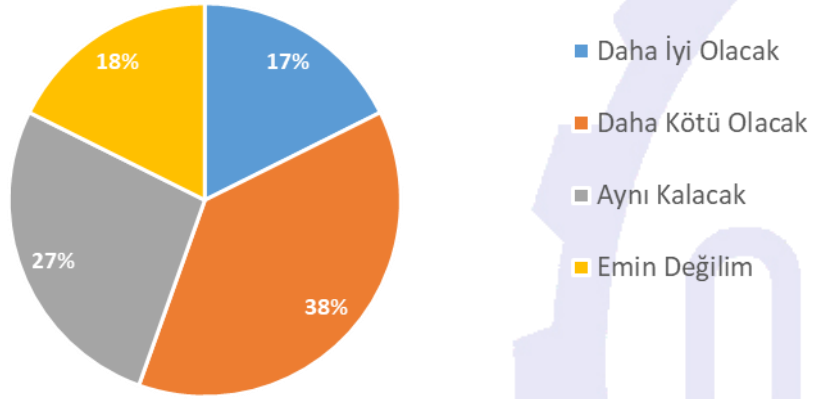

ANKET SONUÇLARI

Genel Ekonomi Anketinin 2022-2 sonuçları, 2021 yılının Temmuz-Ağustos döneminde uygulanan (2021-2) ve 2022-1 sonuçları ile karşılaştırılmıştır. Anket sonuçlarında gözlemlenen değişimler belirlenerek dikkate değer bulgular sıralanmıştır.

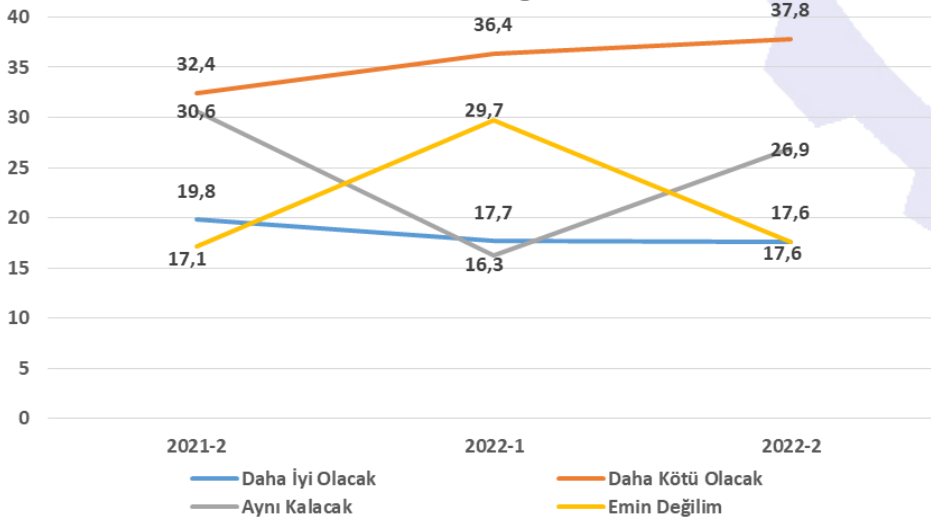
Soru 1:

1. Önümüzdeki 6 aylık dönem için ülke ekonomisinin genel durumuna ilişkin öngörünüz nedir?

Ankete katılım sağlayan firmaların %27'si ülke genelinde önümüzdeki 6 aylık ekonomik durumun "aynı kalacağı" yönünde düşünmektedir. Firmaların %18'i "emin değilim" yönünde beyan vermişken, genel ekonomik durumun iyileşeceğine yönelik beklentisi olanların oranı %17'dir. Firmaların %38'i önümüzdeki 6 aylık ekonomik durumun daha kötü olacağı beklentisi içindedir.

1. Önümüzdeki 6 Aylık Dönemde Ekonomik Görüşünüz? Yıllık Değişim

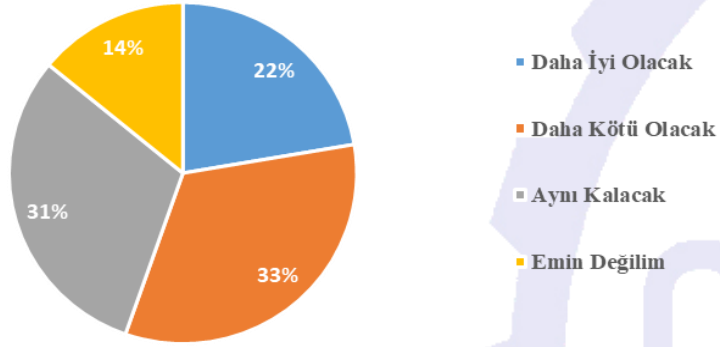

Geçtiğimiz dönemlerde uygulanan anketlere verilen cevapların zaman içerisinde değişimlerine bakıldığında 2021 yılının ikinci yarısından itibaren ekonominin kötüleşeceğine yönelik görüşlerin düzenli artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Ekonomik beklentilere yönelik olumlu görüşler kayda değer bir değişim gözlemlenmemiştir. Geçtiğimiz 2022-1 dönemine kıyasla ekonominin aynı kalacağına yönelik görüşler artış göstermişken beklentilerinde kararsız olan firmaların sayısı azalmıştır.

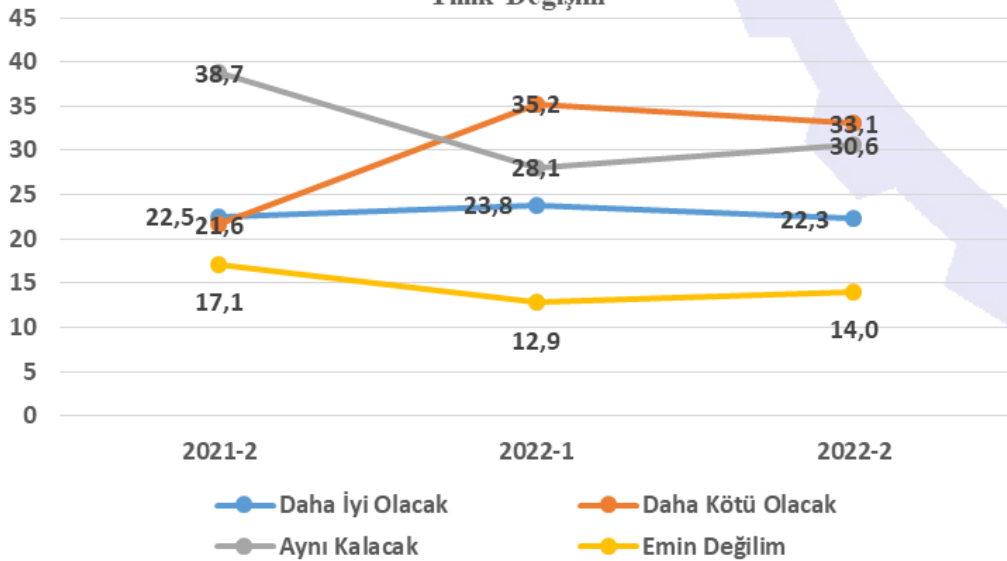
Soru 2:

2. Önümüzdeki 6 aylık dönem için sektörünüzün genel durumuna ilişkin öngörünüz nedir?

Ankete katılım sağlayan firmaların %31'i sektörleri genelinde önümüzdeki 6 aylık ekonomik durumun "aynı kalacağı" yönünde düşünmektedir. Firmaların %14'ü emin olmadıkları yönünde beyan vermişken, sektörel ekonomik durumun iyileşeceğine yönelik beklentisi olanların oranı %22'dir. Firmaların %33'ü önümüzdeki 6 aylık sektörel ekonomik durumun daha kötü olacağı beklentisi içindedir.

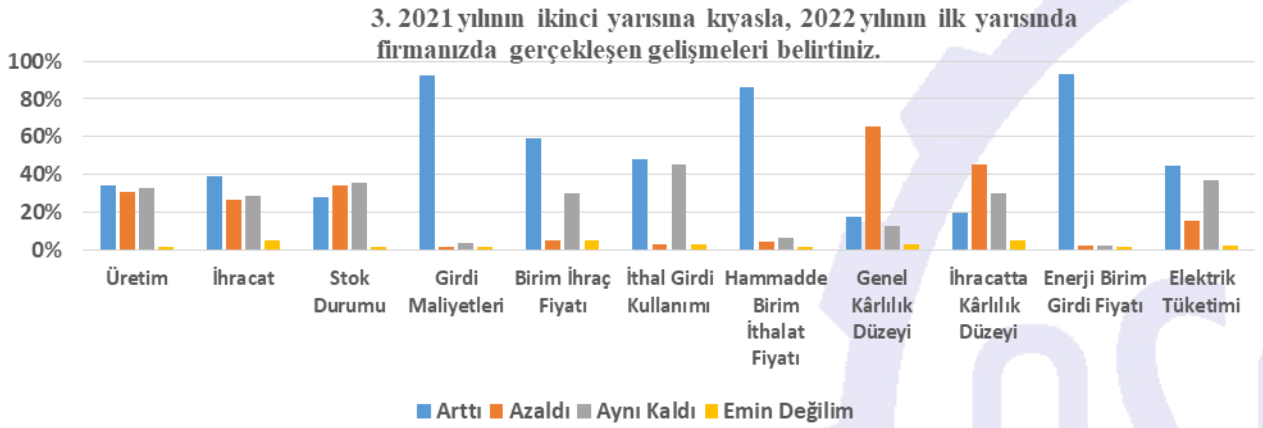
**1. Önümüzdeki 6 Aylık Dönemde Sektörel Görüşünüz?
Yıllık Değişim**

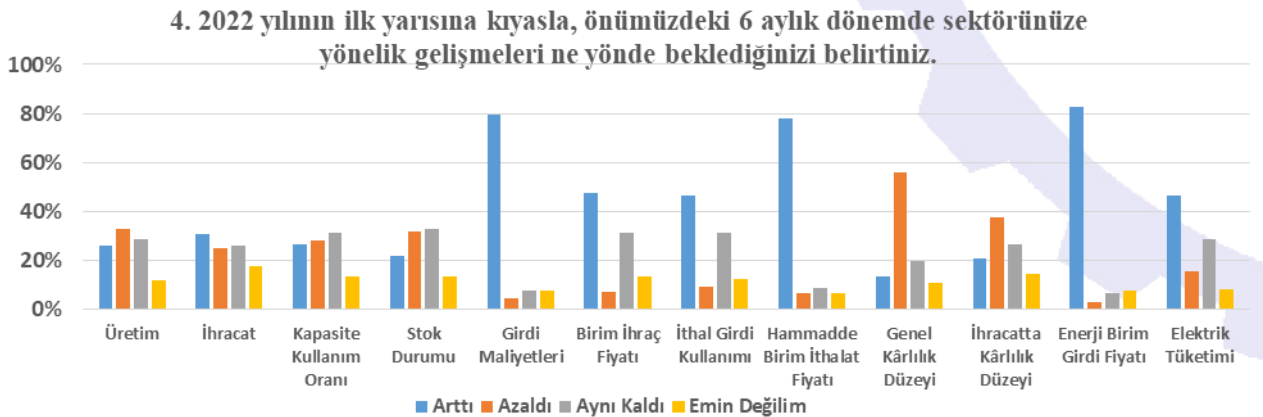
Geçtiğimiz dönemlerde uygulanan anketlere verilen cevapların zaman içerisinde değişimlerine bakıldığında, 2021 yılının ikinci yarısından itibaren sektörel durumun kötüleşeceğine yönelik görüşlerin artış gösterdiği ve 2022 yılının ikinci yarısında da bu durumun devam ettiği gözlemlenmiştir. Sektörel beklentilere yönelik olumlu görüşlerde 2021 yılının ikinci yarısından bu yana kayda değer bir değişim gözlemlenmemiştir. Geçtiğimiz 2022-1 dönemine kıyasla sektörel durumun aynı kalacağına yönelik görüşler ve beklentilerinde kararsız olan firmaların sayısı artmıştır.

Soru 3:

2021 yılının ikinci yarısına kıyasla, 2022 yılının ilk yarısında, firmaların %92'si "girdi maliyetleri"nin arttığını, %86'sı "hammadde birim ithalat fiyatları"nın arttığını, %93'ü ise "enerji birim girdi fiyatları"nın arttığını beyan etmiştir. Firmaların %65'i "genel karlılık düzeyi"nin, %45'i "ihracatta karlılık düzeyi"nin azaldığını söylemiştir. Firmaların %35'inin "stok durumları" azalmışken, %48'inin "ithal girdi kullanımı" artmıştır.

Soru 4:

2021 yılının ikinci yarısına kıyasla, 2022 yılının ilk yarısında, firmaların %39'u "girdi maliyetleri"nin, %32'si "hammadde birim ithalat fiyatları"nın, %39'u ise "enerji birim girdi fiyatları"nın artacağını beklemektedir. Firmaların %23'ü "genel karlılık düzeyi"nin, %13'ü de "ihracatta karlılık düzeyi"nin

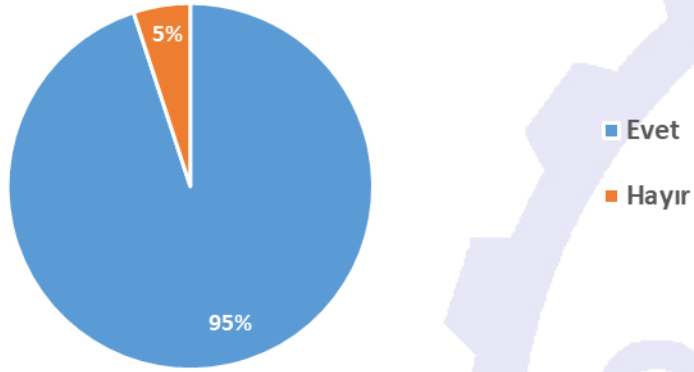
ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

azalacağı beklentisindedir. Firmaların %14'ü "kapasite kullanım oranları"nın ve "üretim" in azalacağı beklentisi içerisindedir.

Soru 5:

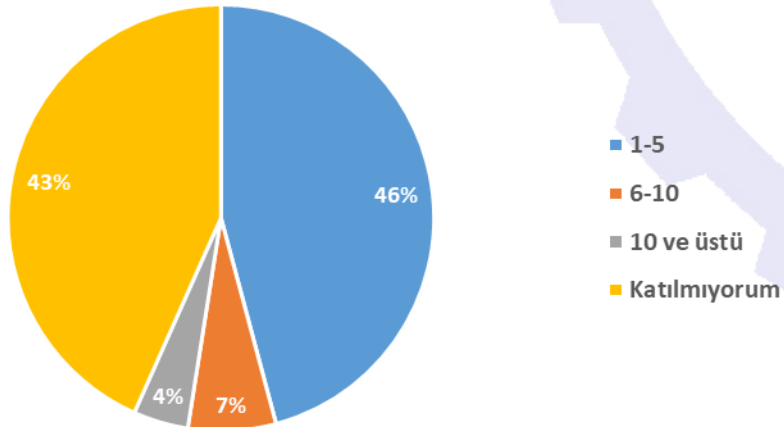
5. Sektörünüz ile ilgili yurtiçi gelişmeleri takip ediyor musunuz?

Firmaların büyük bir çoğunluğu sektörlerine yönelik yurt içi gelişmeleri takip etmektedir.

Soru 7:

7. Firmanız yıl içerisinde yurtiçinde ve yurtdışında toplam kaç fuara katılım sağlıyor?

Ankete katılım gösteren firmaların yaklaşık yarısı (%46) yıl içerisinde 1 ile 5 arasında fuara katılım gösterdiğini söylemiştir. Yılda on fuardan fazla katılım gösteren firmaların %4'lük bir oranda olduğu görülmektedir. Firmaların %43'ü fuarlara katılım sağlamamaktadır. Yılda 6 ile 10 arasında fuara katılım

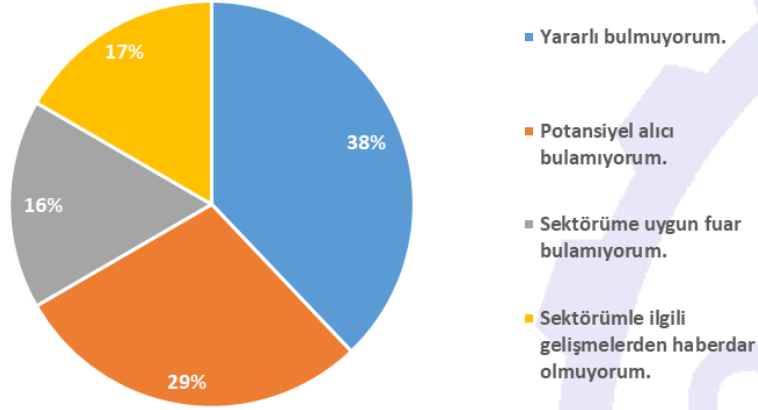
ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

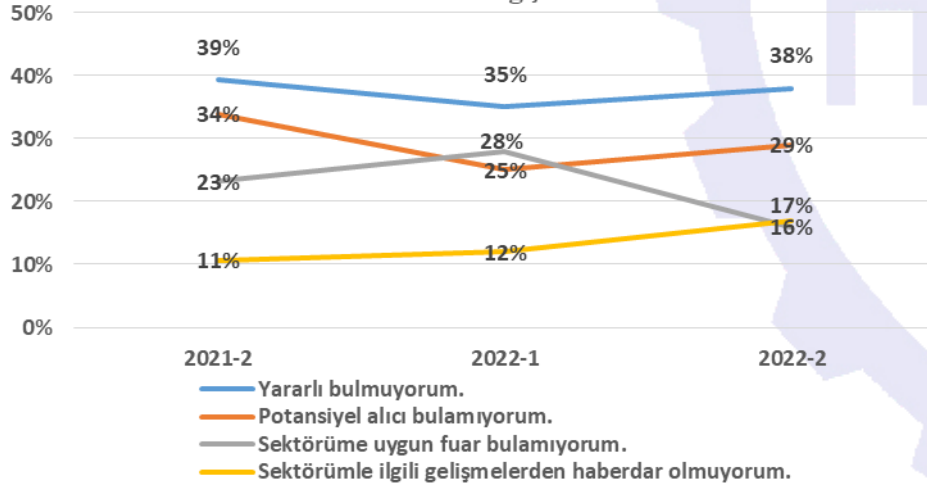
sağlayan firmaların oranı ankete katılan firmaların %7'sini oluşturarak geçtiğimiz 2022 yılının ilk yarısına kıyasla artmıştır.

Soru 8:

8. Fuarlara katılmama nedenlerinizi belirtiniz.

Fuarlara katılmama nedenleriniz? Yıllık Değişim

2022 yılının ikinci yarısı ile benzer şekilde firmaların fuarlara katılmama nedeni olarak en çok gösterdiği sebep “yararlı bulmadıkları” olmuştur (%38). Katılmama sebebi olarak ikinci en çok gösterilen sebep ise geçen yıl ile farklılık göstererek %29 ile “potansiyel alıcı bulamıyorum” cevabı olmuştur. Firmaların %17’si “sektörüne uygun fuar bulamadığını” belirtmişken, %16’sı “sektörleri ile ilgili gelişmelerden haberdar olmadığını” teyit etmiştir. Geçtiğimiz dönemlere kıyasla sektörel gelişmelerden haberdar olmayan firmaların oranı artmışken, sektörlerine uygun fuar bulamadığını belirten firmaların oranı azalmıştır.

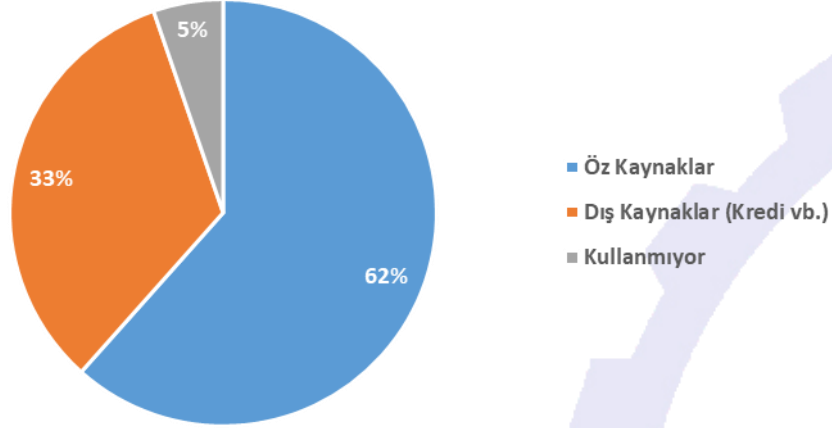

ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

Soru 9:

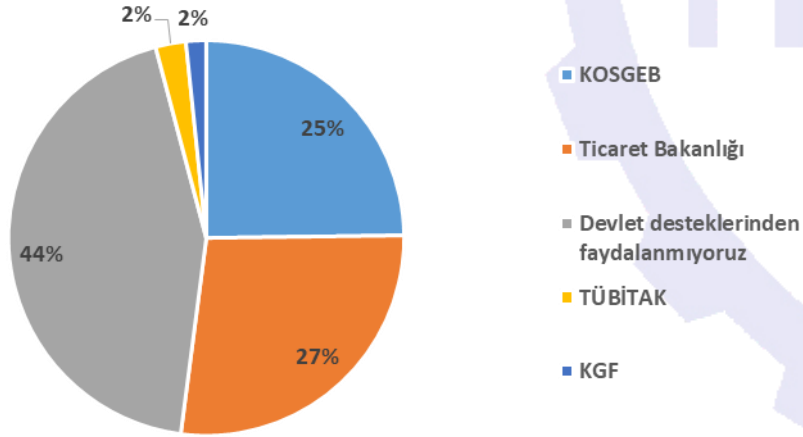
9. Firmanız büyümek için hangi finansman kanalını kullanıyor?

Firmaların %62'si büyümek için "öz kaynakları" kullandığını beyan etmişken, %33'ü "dış kaynaklar" aracılığı ile büyüme yolunu tercih etmektedir.

Soru 10:

10. Firmanız hangi devlet desteğinden faydalaniyor?

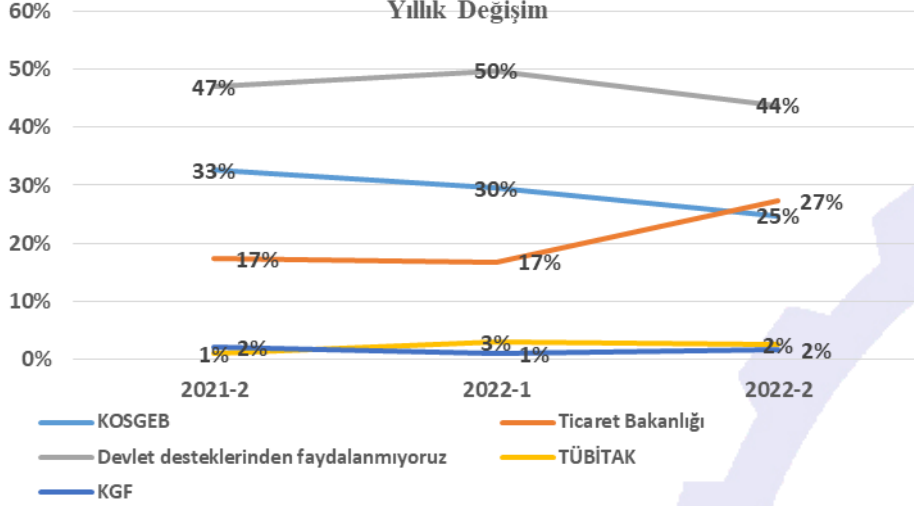

ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

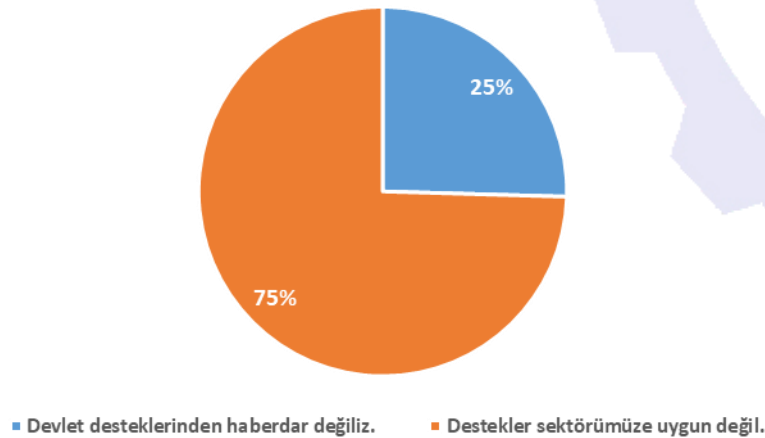
10. Firmanız hangi devlet desteğinden faydalaniyor? Yıllık Değişim

Firmaların %44'ü "devlet desteklerinden" faydalanmadıklarını belirtmiştir. Geçtiğimiz dönemlere kıyasla Ticaret Bakanlığı desteklerinden faydalananların oranı artarak en çok kullanılan destek olmuştur. KOSGEB desteklerinden faydalanan firmaların oranı azalmıştır. TÜBİTAK ve KGF desteklerinden faydalanan firmaların oranlarında bir değişim gözlemlenmemiştir.

Soru 11:

11. Devlet desteklerinden yararlanmama nedenlerinizi belirtiniz.

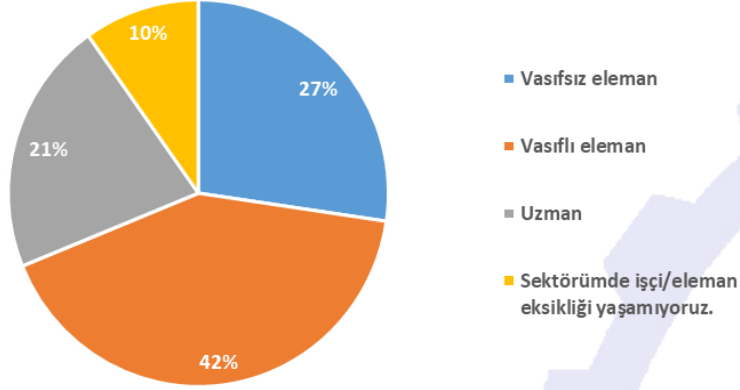

Firmaların büyük çoğunluğu desteklerin sektörlerine uygun olmadığını belirtmiştir. Firmaların %25'i ise devlet desteklerinden haberdar olmadıklarını belirtmiştir. Geçtiğimiz 2022-1 dönemine kıyasla, desteklerden haberdar olmadıklarını belirten firmaların oranı artmıştır.

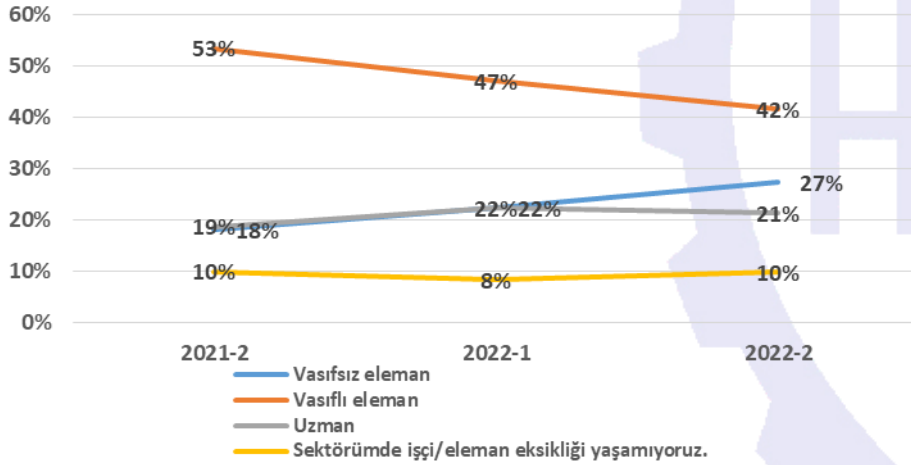

Soru 12:

12. Sektörünüzde hangi unvanlarda işçi/eleman eksikliği yaşıyorsunuz?

Sektörünüzde hangi unvanlarda işçi/eleman eksikliği yaşıyorsunuz? Yıllık Değişim

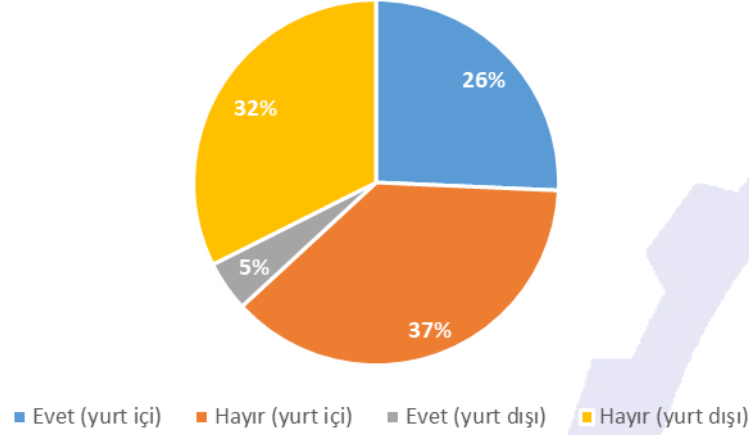

Firmaların %42'si sektörlerinde vasıflı eleman eksikliği yaşamaktadır. Vasıfsız eleman eksikliği yaşayan firmaların oranı (%27) geçtiğimiz döneme kıyasla artmıştır. İşçi ve eleman eksikliği yaşamadığını söyleyen firmaların oranı %10'dur. Firmaların %21'i uzman eksikliği yaşadığını beyan etmiştir. 2022 yılının ilk yarısına kıyasla vasıflı eleman eksikliği tekrar en yüksek sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, işbu anket sonuçlarımızda vasıflı eleman yaşadığını beyan eden firmaların oranı geçtiğimiz döneme kıyasla azalmıştır.

Soru 13:

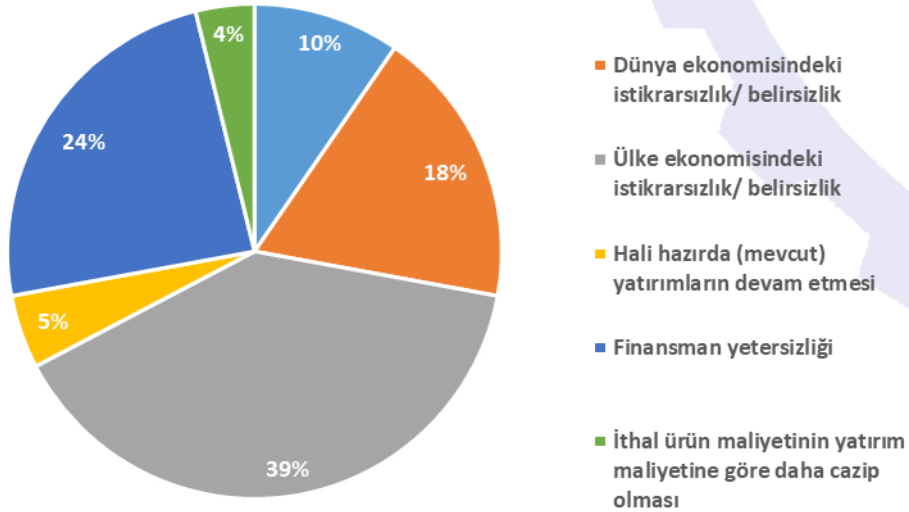
13. 2022 yılının Ocak-Haziran döneminde yurt içinde veya yurt dışında yatırım yaptınız mı?

2022 yılının ilk yarısında firmaların %37'si yurt içi, firmaların %32'si ise yurt dışında yatırım yapmamıştır. Yurt içinde yatırım yaptığını beyan eden firmaların oranı %26'dır. Firmaların %5'i yurt dışında yatırım yaptığını beyan etmiştir.

Soru 14:

14. Cevabınız "Hayır" ise, yatırım yapmama nedenlerinizi belirtiniz:

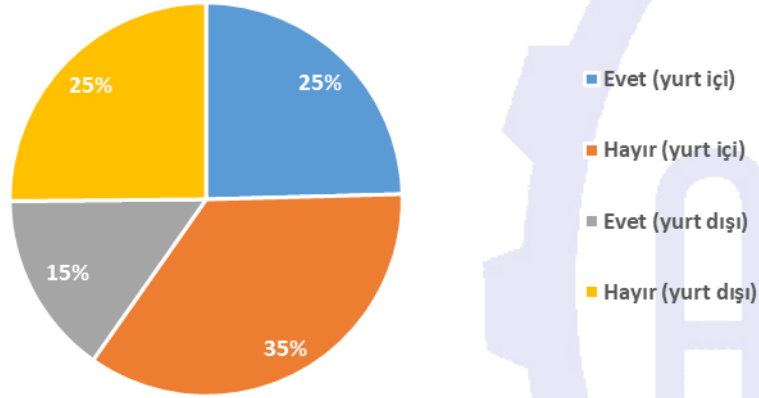
ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

Firmaların yatırım yapmama nedenleri arasında en çok gösterdiği sebep ülke ekonomisindeki belirsizlikler (%39) olmuştur. Buna müteakip, dünya ekonomisindeki istikrarsızlık (%18) ve finansman yetersizliği (%24) yatırım yapmama sebepleri arasında gösterilmiştir. Firmaların %10'u piyasadaki yetersiz talebi sebep göstermişken, %5'i ise mevcut yatırımlarının devam ettiğini beyan etmiştir.

Soru 15:

15. 2022 yılının ikinci yarısında yurt içinde veya yurt dışında yatırım yapmayı ya da ortaklık kurmayı planlıyor musunuz?

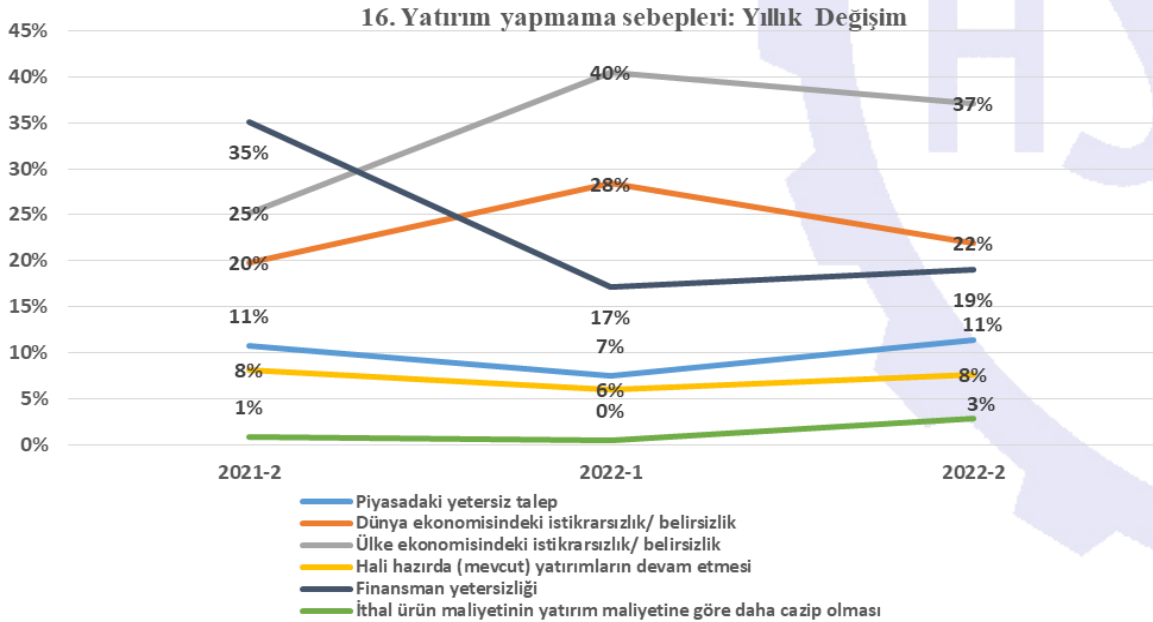
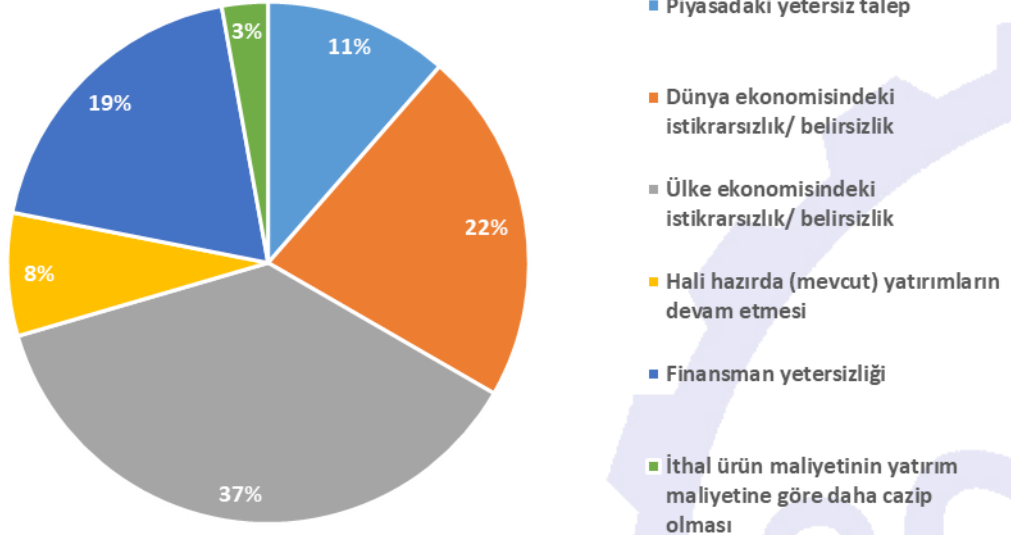

Firmaların %35'i 2022 yılının ikinci yarısında yurt içinde yatırım veya ortaklık planları olmadığını beyan etmişken, yurt dışında yatırım veya ortaklık planı olmadığını beyan edenlerin oranı ise %25'dir. Firmaların %25'i yurt içinde, %15'i ise yurt dışında 2022 yılının ikinci yarısında yatırım veya ortaklık planları olduğunu beyan etmiştir.

Soru 16:

16. Cevabınız “Hayır” ise, yatırım yapmama nedenlerinizi belirtiniz:

Firmaların yatırım veya ortaklık planı olmaması arasında en çok gösterilen sebep %37 ile ülke ekonomisindeki belirsizlikler olmuştur. Buna müteakip, dünya ekonomisindeki belirsizlikler (%22) ikinci en çok gösterilen neden olarak sonuçlanmıştır. Firmaların %19'u finansman yetersizliğini, %11'i piyasadaki yetersiz talebi ve %8'i mevcut yatırımları gelecek planlarında yatırım veya ortaklık kurmamak için sebep göstermiştir. Geçtiğimiz dönem gelecek yatırım planlarını etkileyen faktörler arasında %40 ile en çok ülke ekonomisindeki belirsizlikler sebep gösterilmişken, bu sebep bu dönem de belirgin bir farkla

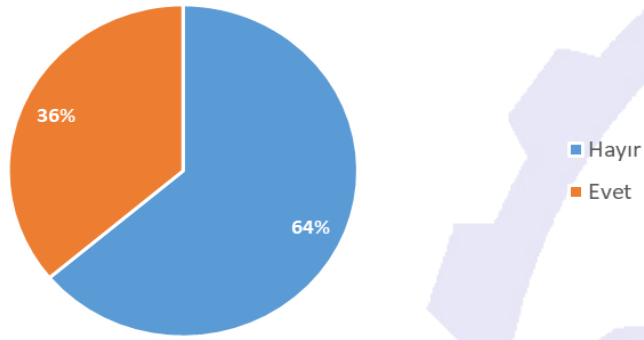
ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

en çok gösterilen sebep olmuştur. Dünya ekonomisindeki belirsizlikler en çok gösterilen ikinci yatırım yapmama sebebi olmuştur. Dünya ekonomisindeki ve ülke ekonomisindeki belirsizliklerin firmalarda uyandırdığı kaygı algısı iki dönemdir en çok gösterilen sebepler arasında yer almıştır.

Soru 17:

17. Odamızın yeni açmış olduğu "Dış Ticaret İstihbarat Merkezi" kapsamında uyguladığı analizlerden haberdar mısınız?

Odamızın yeni açmış olduğu "Dış Ticaret İstihbarat Merkezi" kapsamında uyguladığı analizlerden haberdar olan firmaların oranı %36 olup, haberdar olmadığını beyan eden firmaların oranı %64'tür.

Sonuç ve Değerlendirmeler

Yapılan araştırma sonucunda, ankete katılım sağlayan firmaların çoğunluğunun kötümser bir beklenti içerisinde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, firmaların sektörel beklentilerinde de daha kötü olacağı görüşü ağır basmaktadır.

Firmaların büyük çoğunluğu girdi maliyetleri, hammadde birim ithalat fiyatı ve enerji birim girdi fiyatlarının arttığını söylemiştir. Aynı zamanda, genel karlılık düzeylerinin azaldığını beyan eden firmalar çoğunluktadır. Sektörel değerlendirmelerde döviz kuru ve enflasyonist dalgalanmaların üretim maliyetleri üzerindeki etkisi göze çarpmaktadır.

Ankete katılan firmaların yaklaşık yarısı yıl içerisinde hiçbir fuara katılmadığını söylerken, diğer yarısı yıl içerisinde 1 ile 5 arasında fuara katılım sağladığını söylemiştir. Fuarlara katılmama sebebi olarak geçen seneye kıyasla "potansiyel alıcı bulamıyorum" sebebi artış göstermiştir.

Firmaların yaklaşık yarısı devlet desteklerinden faydalanmadığını beyan ederken, en çok kullanılan devlet desteklerinin arasında geçtiğimiz döneme kıyasla Ticaret Bakanlığı destekleri artış göstermiştir. Anket sonuçlarına göre Ticaret Bakanlığı ve KOSGEB destekleri üzerinde bilgi gereksinimi olduğu öne çıkmaktadır. Desteklerden faydalanmama sebepleri arasında en çok sektörlere uygunluk hususunda problem yaşandığı görülmüştür.

İşgücü piyasasında en büyük eksikliğin vasıflı eleman istihdamında yaşandığı görülmektedir. Geçtiğimiz döneme kıyasla, vasıfsız eleman ihtiyacının olduğunu belirten firmalarda belirgin bir artış

ANKARA SANAYİ ODASI

Atatürk Bulvarı No:193
Kavaklıdere / ANKARA
Tel:0 312 417 12 00
Faks: 0 312 417 52 05
www.aso.org.tr
aso@aso.org.tr

gözlemlenmiştir. Uzman ve vasıfsız eleman eksikliği yaşadığını beyan eden firmalar toplam anket katılımının yarısını oluşturmaktadır.

Firmaların yatırım yapmama nedenleri arasında en çok gösterdiği sebep ülke ekonomisindeki belirsizlikler olmuştur. Firmaların yatırım veya ortaklık planı olmaması arasında en çok gösterdiği sebepler arasında ise ülke ve dünya ekonomisindeki belirsizlikler olmuştur.

Anket kapsamında üyelerimiz tarafından iletilen görüş ve değerlendirmeler ışığında yapılan tespitler aşağıda sıralanmaktadır:

1. Odamızın yeni açmış olduğu Dış Ticaret İstihbarat Merkezi içerisinde uyguladığı analizlere yönelik bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmesi gerektiği gözlemlenmiştir.
2. Anket sonuçları incelendiğinde 5. Soruda bulunan “sektörünüzle ilgili gelişmeleri takip ediyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların çoğunluğu takip ettiğini belirtmiş olmasına rağmen, 8. ve 11. sorularda benzer bir çoğunluk gözlemlenmemektedir. Bu kapsamda, üyelerin sektörleriyle ilgili gelişmeleri takip etme araçlarının yeterli ve doğru olmadığı kanaatine varılmıştır.
3. Üyelerin sektörel gelişmeleri doğru kanallardan takip edebilmeleri adına, sektörel fırsatlar ile ilgili hali hazırda doğru bilgilendirmeler içeren internet sayfamızın daha aktif kullanılmasına yönelik çalışmalara ağırlık vermek gerekmektedir.
4. Ek olarak, sektörel sorunlar ve çözüm önerilerinin raporlanması ve Komisyonlar oluşturularak değerlendirilmesinin sağlanması, sektörel sorunlar hakkında ilgili tüm tarafların katılımıyla toplantılar düzenlenmesi, üyelerimizden gelen talepler arasında yer almaktadır.
5. Odamızdan beklenen talepler arasında en çok göze çarpan konu başlığının, üyelerin finansman ve devlet destekleri konusunda bilgilendirme ve danışmanlık beklentisi olduğu hususu vardır.
6. Enflasyon hesaplamasına yönelik talepler göze çarpmaktadır.

Bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü